

Njuolggadusat veahádatgiellaruđaid geavaheamis Jáhkámáhke gielddas

Geahpidan dihte veahádatgiellajoavkku barggu ja olgguldas beliide geat ohcet ruđa stáhtajuolludeamis de dát njuolggadusat leat ovdanbukton veahádatgiellajoavkkus.

Duogáš

Jagi 2010 sámigiella, suomagiella, jiddish, meänkieli ja romani chib dohkkehuvojedje veahádatgiellan Ruoŧas. Jáhkámáhke gielda šattai ovttas Árjepluove, Jiellevári ja Girona gielddain hálddahušgielddat sámigillii.

Ođđajagimánu 1 beaivvi 2012 nannejuvvojedje nášuvnnalaš veahádatgielaid vuoigatvuođat go ásahedje Lága nášuvnnalaš veahádagaidda ja veahádatgielaid birra. Áigumuš lágain lea suddjet ja ovddidit veahádatgielaid ja leat mielde barggus vai nášuvnnalaš veahádagaidda galgá sáhttit sealluhit ja ovddidit iežas kultuvrra. Mánáid ovdáneapmi kultuvrralaš identitehtas ja geavaheapmi iežas veahádatgielas galgá erenoamážit nannejuvvot.

Lága bokte visot Ruoŧa gielddat leat geatnegahtton dieđihit daid nášuvnnalaš veahádagaidda sin njuolggadusaid birra, juohkit dieđuid dan gielddalaš doaimma lága birra ja bearráigeahččat ahte ovttasráđđi jus lea vejolaš galgá dahkkot áigequovdilis veahádatjoavkkuiguin.

Earret go dán de mánga gielddat leat hálddahušguovllut ovtta dahje mánga nášuvnnalaš veahádagaidda. Daid gielddaid nannejuvvon suodji sámigillii, suomagillii ja meänkielii lea gustovaš. Hálddahušgielddat galget čađahit doaimmalaš bijuid vai sihkkarastá ahte bargit giellamáhtuiguin gávdnojit gos lea dárbu. Dása gielddat jáhkásaččat ožžot stáhtajuolludeami daidda goluide mat bohte lassin.

Veahádatgiellajoavku

Veahádatgiellajoavkkus Jáhkámáhkes lea vihtta ovddasteaddji, golbma ovddasteaddji nammaduvvot gielddastivrras ja okta ovddasteaddji guđege nammaduvvo čearuin ja sámiserviin gielddas. Veahádatgiellajoavkku bokte dahkkot ovttasráđđehallamat daid sámi ovttasteddjiiguin gielddas. Dasa lassin veahádatgiellajoavku dohkkeha dahje hilgu geavaheami daid stáhtajuolludeami maid

gieldda ožžo. Veahkkin dan beaivválaš barggus veahádatgiellajoavkkus lea veahádatgiellagieđahalli.

Geavaheapmi veahádatgiellaruđain

Gielddalaš lassegolut:

Veahádatgiellaruđat Jáhkámáhe gielddas galge vuosttažettiin geavahuvvot:

- Gieldda lassegolut mat čuvvot láhkaásahusain daid bijuide ovdaskuvladoaimma ja boarrásiiddivššus gielddas. Dát bijut galget leat buorin daid sámi geavaheddjiide.
- Golut mat gusket jorgaleami, dulkoma ja sullásaččaid mat gáibiduvvot gulahallamii Jáhkámáhe gieldda eiseváldin ja ovttaskasa gaskkal.
- Golut gártemii nášuvnnalaš veahádatgielaide, diehtujuohkinbijut ja iežá golut veahádatjoavkku bargui.

Olgguldassat ohcamušat:

Jus leat báhcán veahádatruđat de nuppe vuorus olgguldassat bealit sáhtte ohcat ruđaid bijuide ja proševttaide dain ruđain. Dát bijut ja proševttat galget ovddimusat dahkkot Jáhkámáhe gielddas geográfalaš guovlun ja atnit ulbmila nannet geavaheami sámigielas dahje muđuin atnit nanu čatnosa sámi gillii ja kultuvrii gielddas. Proševttat ja bijut mat vuoduhuvvot leat:

- Oahpahusbijut ja proševttat mat gullojit sámi gillii (vuosttažettiin julev- ja davvisámigiella ja nuppe vuorus oarjásámigiella). Mánát ja nuorat ja maid boarrásat galget vuoruhuvvot.
- Buvttadeapmi oahppaneavvuin. Ovdaskuvla ja vuolledási.
- Bijut ja proševttat mat ealáskahtá geavaheami sámi gielas ja sámi kultuvrras. Mánát ja nuorat ja maid boarrásat galget vuoruhuvvot.

Ohcamušat galget sisdoallat budjeahta, duogáža, áigumuša bijuide dahje prošektii. Ruđat dáidda bijuide dahje proševttaide galget rekvirerejuvvot jagi siste mearrádusa rájis dahje dain áiggis maid veahádatgiellajoavku mearrida. Čilgehus geavahuvvon ruđaide galgá guđđojuvvot veahádatgiellajoavkui.

ležá ohcamušat

Čađaheapmi valáštalandoaluide, musihkkabuvttadeapmái ja dakkáriidda ohcamuš čujuhuvvo kultur- ja astoáigelávdegoddái. Spiehkastat sáhtá dahkkot jus gullá goluide jorgaleapmái materiálain ja/dahje dulkon sámigillii.